

ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА РСО „ЦЕНТРАЛНА СТАРА ПЛАНИНА” ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Реализираните от РСО „Централна Стара планина” дейности през 2016 г. са в съответствие с програмата, приета от Общото събрание на 26 май 2016 г. и бяха насочени към:

- подкрепа за укрепване капацитета на местните власти чрез организиране на обучения;
- предоставяне на информация и разпространение на полезни практики за добро управление на местно ниво;
- осигуряване на условия за устойчиво развитие на сдружението;
- участие в проекти и инициативи.

Подкрепа за укрепване капацитета на местните власти чрез организиране на
обучения:

„Новите културни продукти и възможностите за тяхното финансиране на местно ниво” бе темата на регионален културен форум, обединил местни власти, творци и публика в една нетрадиционна културна изява с дискуссионен форум, творчески работилници и демонстрации на различни техники за художествена обработка на стъкло. Събитието, организирано от Регионално сдружение на общини „Централна Стара планина” и Музей на архитектурно-исторически резерват „Боженци” на 18 и 19 август 2016 г., бе реализирано с изключителния принос на Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий”.

В рамките на първия ден кметове, заместник кметове, общински експерти в сферата на културата и председатели на общински съвети от старопланинските общини се запознаха със „Стъклена плетеница” – авторски проект на РСО „Централна Стара планина” и МАИР „Боженци”. За възникването на идеята и предварителното проучване на историческите факти, за проведените творчески срещи и предизвикания ентусиазъм, за иновативното в проекта и очакваните резултати разказа директорът на музея Мирослав Йорданов. И макар проектът все още да не е намерил финансиране за пълната си реализация, отделни дейности от него бяха осъществени по време на регионалния културен форум. Като пъстра плетеница от стъкло пред присъстващите се подредиха увлекателните разкази за историята на този интересен материал и неговите невероятни превъплъщения на доц. Борис Желев – декан на факултета по изобразително изкуство във ВТУ, изложбата от витражи на негови студенти, асистенти и докторанти, демонстрациите на изработка на бижута от стъкло мурано на Валентин Димитров от Елена и красивите рисунки върху стъкло на Цветелина Филипова от Луковит. Изложбената зала на Старото школо се превърна в цветна приказка от стъкло, в която гласовете на желаещите да опитат различните техники за обработка на интересния материал се преплиташа с напътствията на майсторите. Творческият дух,

завладял всички, бе въплътен в уникални авторски творби и отнесен от участниците в регионалния форум като спомен за едно невероятно изживяване.

Доброто настроение и креативната атмосфера останаха в изложбената зала и през следващия ден, само усмивките бяха повече, защото творческите работилници бяха отворени за всички посетители на МАИР „Боженци”. И докато те усвояваха нови умения и правеха своите първи стъпки в обработката на стъклото, представителите на общините от РСО „Централна Стара планина” дискутираха в ритуалната зала програмите за финансиране на културни продукти и събития от бюджетите на общините Бургас, Габрово, Елена, Ловеч и Троян. Програми с различни приоритети и условия за предоставяне на финансови средства, насочени към различни кандидати, с различни критерии за оценка и подбор на проектните предложения, с различен подход за текущ контрол на изпълнение на дейностите и одобряване на разходите, но с една обща цел: да се подкрепи и насърчи развитието на значими културни инициативи на местно ниво.

Отвореното за широката публика събитие на 19 август и въодушевлението на желаещите да се включат в един почти непознат творчески процес задържаха отворени вратите на Старото школо в МАИР „Боженци” далеч след обявения краен час за демонстрации и ателиета за студена и топла обработка на стъкло. А публика, която не иска да се раздели с културно събитие, което търси финансиране за цялостната си реализация, си е много добра атестация за неговата обществена значимост.

Регионалният културен форум „Новите културни продукти и възможностите за тяхното финансиране на местно ниво” бе реализиран със собствени средства на РСО „Централна Стара планина” и МАИР „Боженци”.

Предоставяне на информация и разпространение на полезни практики за добро управление на местно ниво:

Актуална информация за дейността на сдружението и за полезните практики за добро управление на местно ниво на общините-членове беше разпространявана чрез електронния бюлетин на сдружението, официалния сайт www.rso-csp.org, страницата и профила във фейсбук.

Осигуряване на условия за устойчиво развитие на сдружението:

- Осигуряването на условия за устойчиво развитие на РСО „Централна Стара планина” беше свързано с подготовката на проектни предложения и включването в проектни консорциуми за привличане на финансиране от различни програми: „Хоризонт 2020”, „Европа за гражданите”, „Еразъм+”, „Неправителствени организации и местни общности в развитие”, ЕuгореAid и др. Одобрените и подадените проектни предложения, които все още очакват резултатите от оценката, са включени в Програмата за дейността на сдружението през 2017 г.

Сдружението беше поканено да участва в одобрен проект за въвеждане на пилотен модел за развиване на социални и финансови умения на деца от 15 до 18 години, но след консултации с Регионалния инспекторат по образованието се отказа от пряко участие, като го пренасочи към професионалната гимназия по туризъм в Габрово с цел постигане на по-добри резултати от неговото реализиране.

Проект „Поставете началото, граждани на света: създаване на глобален ангажимент с активното участие на училища и градове”, който има за цел да насърчи образованието за развитие и да повиши обществената информираност в Европейския съюз за политиките на развитие и сътрудничество с развиващите се страни, не беше одобрен за

финансиране от програма EuropeAid на Европейската комисия. Координаторът на проекта - Фондация Iberoamericana para la Educación, la Ciencia y la Cultura (Испания), изпрати писмо до ЕК със солидни аргументи защо според партньорите, сред които и РСО „Централна Стара планина“, оценката на проектното предложение не е коректна. Очаква се информация от ЕК дали проектът ще бъде подложен на преоценка.

- През отчетния период започна разработването на нов Устав на РСО „Централна Стара планина“, като основните промени в него бяха свързани с определяне целите на сдружението и средствата за тяхното постигане, представителството на членовете в Общото събрание, както и с правата и задълженията на управителните органи.

Участие в проекти и инициативи:

- РСО „Централна Стара планина“ за втора поредна година организира провеждането на **Европейски дни на художествените занаяти** в България. На 2 и 3 април 2016 г. в инициативата под мотото „С респект към бъдещето“ се включиха четири старопланински общини - Габрово, Дряново, Елена и Тетевен, ЕМО „Етър“, Музей на АИР „Боженци“ и занаятчий от цялата страна. Благодарни сме на всички тях за доверието, партньорството и професионализма!

▪ Елена

За два дни архитектурно-историческият комплекс „Даскалоливница“ се превърна в старовремска чаршия на занаяти от близкото и далечно минало. Приветствие от кмета инж. Дилиан Млъзев и удари на тъпан известиха началото на дните, в които повече от 20 занаятчий на възраст от 15 до 80 години показаха майсторлък по дърворезбарство, горещо гравирание, гърнчарство, ножарство, сухо и мокро плъстене на вълна, тъкане на колани на кори, плетене на една, две и пет куки, вретенарство, кошничарство, бисероплетене, флористика, плетене с царевична шума и бродирание. Гостите и жителите на Елена разглеждаха, разпитваха, купуваха и получаваха наставления по занаяти, предавани от майка на дъщеря, от баща на син и от дядо на внучка. С много настроение деца и възрастни масово се включиха в най-атрактивния урок - по мокро плъстене на жива вълна. След доста маякане и превъртане всеки, придобил новото умение, си тръгна с пъстроцветно и собственоръчно изработено пано.

Домът на благодетеля на Елена д-р Христо Момчилов също стана част от Европейските дни на художествените занаяти. На голямата софра на чардака на втория етаж деца рисуваха своите мечти върху брашно и се учиха да правят хляб, да го ценят и споделят. В същото време първият етаж на къщата се превърна в работилничка за захарни изкушения, където всеки сам трябваше да моделира своето петле или да си насече бонбони.

▪ Габрово

Вратите на изложбената зала на Старото школо на Музея на Архитектурно-исторически резерват „Боженци“ бяха отворени за базар и майсторски демонстрации по дърворезба и плетиво.

В Европейските дни на художествените занаяти с множество инициативи се включи и друга емблематична за Габрово културна институция - Етнографски музей на открито „Етър“. Тук се демонстрираха и правеха обучения по стари и съвременни занаяти: плетене на една кука, декупаж и басмаджийство. Изработваха се бижута, свещи от пчелен восък, кукли и малки глинени фигури за пластична украса. Феновете на първия български анимационен сериал „Златната ябълка“ препълниха конферентната зала на музея и останаха заплениени от идеята за представяне на българските традиции и фолклор чрез съвременни дигитални техники.

▪ Дряново

С подкрепата на Община Дряново местни майстори показаха уменията си в природната дървопластика, дърворезбата, рисуването на икони и фрагменти върху камък в ЕМО „Етър”.

▪ Тетевен

„Радва ме, че в Тетевен все още имаме занаятчий и подобни инициативи са повод тези хора да получат своето заслужено признание и стимул за работа” – с тези думи в утрото на 2 април кметът на Община Тетевен д-р Мадлена Бояджиева се обърна към хората, насъбрали се на площада в слънчевия ден. Звуци на гайда, мъжки и женски певчески гласове, ритъм на народни танци и багри на носии пренесоха участниците в Европейските дни на художествените занаяти в славното минало на Алтън Тетевен. Тогава, когато по този край са се развивали множество занаяти, а тетевенските търговци са разнасяли разнообразните ръчно изработени стоки чак до Лайпциг и Виена. С уважение към отминалите дни бяха изпълнени и местните занаятчий от Тетевен и селата Български извор, Рибарица, Глогово, Голям извор и Галата. Те с гордост показаха уменията си в предене, тъкане, дърворезба, везане, грънчарство, плетене на една кука, бродиране, изработка на носии и изделия от ръчно ковано желязо. А надеждата за бъдещето стана осезаема от думите на най-младия участник в демонстрациите на сръчност: „Занимавам се с ковано желязо от около една година. Наследих този занаят от дядо и чичо и ще продължавам да творя докато съм жив”.

Европейските дни на художествените занаяти са най-значимото световно събитие в тази сфера. Имат за цел да се популяризират изкуствата и занаятите, да се насърчи интереса на хората към тях и да се гарантира предаването им на следващите поколения. Техен инициатор е Националният институт за художествени занаяти на Франция.

- През изминалата година РСО „Централна Стара планина” продължи да партнира на **Европейския информационен център „Европа директно”** към Габровската търговско-промишлена палта. Центърът работи на територията на областите Габрово и Ловеч и със своята дейност допринася за повишаване на информираността за политиките, програмите и инициативите на Европейския съюз с акцент върху правата на европейските граждани, за изграждане на европейско гражданско самосъзнание чрез насърчаване на активното гражданско участие и формиране на активна позиция на местно и регионално ниво. През 2016 г. с подкрепата на РСО „Централна Стара планина” и съответните общини бяха организирани следните събития:

▪ Ден на здравословното хранене и спорта в Габрово

В истински празник на спортния дух и познанията се превърна организиранят на 14 октомври 2016 г. за децата от Габровска област „Ден на здравословното хранене и спорта”. Изключително оспорваната надпревара беше изпълнена с желание за победа, много радостни усмивки и възторг от постигнатото.

110 деца от III и IV клас от общините Габрово, Севлиево и Дряново, разпределени в 11 отбора от по-10 участника, се надпреварваха в две категории: спортни и образователни игри. И докато по шест човека от отбор мереха сили в състезанията по бягане с препятствия, щафета с топка и други пълни с напрежение дисциплини, останалите трябваше да вложат креативност и знания в не по-леките образователни игри. Следобедният вятър не попречи на децата да покажат уменията си в красивото и оригинално сгъване на салфетки, макар и от време на време да трябваше да ги догонват и да започват отначало. От тях се изискваше само за 5 минути да подредят „Здравословен пъзел“, съставен от части от картинки на плодове и зеленчуци. В играта

„Познай какво има в кутията“ представител на всеки отбор трябваше да пъхне ръка в затворена кутия и със завързани очи да отгатне нейното съдържание. Изключителна сръчност беше демонстрирана и в състезанието „Най-дългата обелка“, сътворена от морков, ябълка или картоф. Децата градиха кула на здравето, „рисуваха“ картина със здравословни продукти, решаваха кръстословица и истински се забавляваха.

Победителите в двете категории получиха федербали, хилки за тенис и спортни шишета за вода. За всички участващи училища имаше спортни пособия, а за всяко дете – тениска с логото на ЕИЦ „Европа директно“ – Габрово и индивидуална награда.

• Ден на Европа в Трявна, Ябланица и Угърчин

С „Фиеста в Европа“ повече от 120 тревненски деца от първи до четвърти клас честваха Деня на Европа. Изсипалият се на 9-май дъжд над площада пред читалището не попречи на празника, защото организатори бяха осигурили резервна територия за провеждане на закрито на всички планирани за този ден инициативи. Така дъждът си валеше колкото силно си беше решил, а децата истински се забавляваха без да се мокрят. Рисуваха върху бръшлян и правиха апликации на народни носии под ръководството на експерти от Специализирания музей за резбарско и зографско изкуство. Състезаваха се с балони и знамена. Пътешестваха с въображаем самолет над държавите на Европа и научаваха интересни факти за тях. И се справиха много добре с няколко български хора, със сиртаки, валс и зумба.

Под надслов „Единни в разнообразието“ премина празникът за Деня на Европа, в който участваха деца от детската градина, ученици и младежи от общините Ябланица и Угърчин. На сцената на площада в Ябланица своя талант показаха мажоретен състав, вокална група „Смехоранчета“, детски и младежки състав „Ябланчанче“ към местното СОУ „Васил Левски“. Децата от детската градина зарадваха присъстващите с танца „Детска планета“ и представиха герои от европейски приказки, а танцовият състав при читалище „Възраждане 1923“ в с. Лесидрен омая всички с магията на народните танци. След това момичета и момчета нарисуваха върху асфалта своята представа за Европа и развихриха фантазията си при оцветяването на керамични фигурки, а сборен отбор от двете общини подреди пъзела „Карта на Европейския съюз“ само за няколко минути. Накрая всички участници получиха награди.

**ПРОГРАМА ЗА ДЕЙНОСТТА НА
PCO „ЦЕНТРАЛНА СТАРА ПЛАНИНА”
ПРЕЗ 2017 г.**

1. Подкрепа за укрепване капацитета на местните власти чрез организиране на обучения

1.1 Дискусионен форум и Дни на стъклото „Стъклена плетеница”	август
1.2 Обучителен семинар на тема „Културен мениджмънт”	октомври

2. Предоставяне на информация и разпространение на полезни практики за добро управление на местно ниво чрез:

2.1 Електронен информационен бюлетин	на два месеца
2.2 Сайт на сдружението www.iso-csp.org	текущо
2.3 Страница на сдружението и профил във фейсбук	текущо

3. Осигуряване на условия за устойчиво развитие на PCO „Централна Стара планина”

3.1 Разработване и приемане на нов Устав на PCO „Централна Стара планина”	януари
3.2 Обновяване състава на Общото събрание	февруари - април
3.3 Провеждане на заседания на Общото събрание и Управителния съвет	по график
3.4 Подготовка на проектни предложения за привличане на финансиране от национални, европейски и международни програми	текущо
3.5 Повишаване капацитета на административния персонал	текущо
3.6 Ефективно взаимодействие с български партньорски организации	текущо
3.7 Ефективно взаимодействие с членовете на сдружението	текущо
3.8 Развитие на сътрудничеството с чуждестранни организации и институции	текущо
3.9 Разработване на Програма за честване на 20 години PCO „Централна Стара планина”	юни – октомври
3.10 Честване на 20 години PCO „Централна Стара планина”	ноември

4. Участие в проекти и инициативи

4.1 Европейски информационен център „Европа Директно – Габрово”

От 2009 г. PCO „Централна Стара планина” оказва съдействие при реализиране на дейностите на Европейски информационен център „Европа Директно” Габрово, на който Габровската търговско-промишлена палата е приемна структура. Центърът работи на територията на областите Габрово и Ловеч, като има за цел да информира гражданите за възможностите, които предоставя членството на България в Европейския съюз. За 2017 г. са планирани следните събития:

- отбелязване на Деня на Европа в Дряново май
- отбелязване на Деня на Европа в Угърчин май
- летни занимания за деца „Детски кът Европа” в Трявна юни
- „Европейски ден на здравословното хранене” в Габрово (за всички общини от Габровска област) октомври
- среща-дискусия „Старопланински срещи с Еразъм+” в Ловеч (за общините от област Габрово и Ловеч) ноември – декември
- форум-дебат „ЕС – План за инвестиции и инициативи за растеж” в Ловеч (за общините от област Габрово и Ловеч) юни

4.2 Европейски дни на художествените занаяти

За трета поредна година РСО „Централна Стара планина” е координатор за България на Европейските дни на художествените занаяти. През 2017 г. местни власти, музеи, училища за приложни изкуства и занаятчийи са обединени от темата „Да изковем връзки”. Дните 31 март, 1 и 2 април са избрани за популяризиране на разнообразието от занаяти и насърчаване на контактите на майсторите с партньори от различни сфери (културна, социална, икономическа), различни поколения, различни сектори и различни територии. Паралелни събития в заявите своя интерес за участие общини насочват вниманието на участниците и широката публика към онези компоненти на традиционните и на съвременните занаяти, които ни сближават и обединяват.

Европейските дни на художествените занаяти се провеждат в цяла Европа от 2006 г. по инициатива на Националния институт за художествени занаяти на Франция.

4.3 Проект DESIGNSCAPES (Изграждане на капацитет за дизайн-базирани иновации в градска среда)

Одобрен за финансиране от програма Хоризонт 2020 по CO-CREATION-02-2016 – потребителски ориентирана иновация: създаване на стойност чрез дизайн-базирана иновация.

Проектът има за цел да разработи съзидателния потенциал на градската среда във възможно най-много европейски градове и да насърчи навлизането, подобряването и увеличаването на дизайн-базираните иновации от съществуващи предприятия, новосъздадени компании, публични власти, агенции и други заинтересовани страни. Консорциум от 12 партньора, сред които и РСО „Централна Стара планина”, ще вложи значителни усилия в изграждането на капацитета на многобройни групи заинтересовани лица (граждани, изследователи, практики, иноватори и политици) за използване на дизайна като източник на растеж. DESIGNSCAPES ще предостави и директна финансова подкрепа за водещи и иновативни генеративни инициативи. По този начин ще бъдат подпомогнати връзките между изследователската работа, политиките и практиката.

Очакваните резултати включват:

- „моментна снимка“ на града, тествана в 10 държави и 12 града;
- Европейски каталог на Дизайн-ориентирани иновации;
- обучителни модули за местни фасилитатори и иноватори;

- становища;
- електронни публикации и
- заключителна конференция.

Консорциум

Регионално сдружение на общини от Тоскана (Италия), координатор

Институт по човешки ресурси Тависток (Великобритания)

Университет по технологии Делфт, Департамент по Индустриален дизайн (Нидерландия)

Университет Олборг, Департамент по Архитектура, дизайн и медийни технологии (Дания)

Политехника Милано, Департамент по Архитектура и Урбанистични науки (Италия)

PCO „Централна Стара Планина“ (България)

Университетът на Валенсия, Отдел Културни и туристически икономически изследвания (Испания)

Уърлдкрийч (Франция)

Асоциация на общините Вале до Аве (Португалия)

Бизнес училище Съри, Университет Съри (Великобритания)

Мрежа от европейски градове за устойчиво развитие (Гърция)

BWCON ООД (Германия)

Продължителност

1 юни 2017 г. – 31 май 2021 г.

Бюджет на проекта

Почти 4 милиона евро, от които 1,5 милиона евро ще бъдат разпределени между 50+ дизайн-базирани инициативи чрез 3 последователни ежегодни кръга на 3-степенния Технически и финансов инструмент, който е сходен на програмата SBIR на САЩ и Нидерландия и на инструмента за МСП на ЕК.

Бюджет на PCO „Централна Стара планина“

86 500 евро

4.4 ENLARGE („Енергии за местните администрации: съживяване на управлението в Европа“)

PCO „Централна Стара планина“ е подкрепящ партньор на Istituto per la ricerca sociale (Италия) в проект ENLARGE, финансиран от програмата на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“.

Проектът има за цел да създаде и разпространи споделено, структурирано и конструктивно знание за управление с участието на гражданите чрез диалог между политици, представители на гражданското общество и практики. Във фокуса е поставена устойчивата енергия и решенията, които създават ефикасни и ефективни публични услуги.

ENLARGE търси отговорите на следните въпроси:

- Какви инициативи, свързани с устойчивата енергия, подтикват гражданите да се включат в тях?

- Кой насърчава гражданите да участват? Кой всъщност участва?
- Кои стратегии за гражданско участие водят до по-добри политики? Има ли стратегии, които пораждат съпротива и конфликти?

Приносът на PCO „Централна Стара планина” към проекта и ползите от него са:

- описание и популяризиране на практики за създаване и управление на инициативи, свързани с устойчивата енергия и включващи гражданите;
- участие в консултативно събитие в Милано през м. октомври 2017 г. (за участие ще бъдат поканени само представители на 30 избрани практики);
- разработване съвместно с водещия партньор на местно информационно събитие „Гражданско участие в енергийните политики”;
- присъединяване към широка мрежа от местни и регионални власти и организации на гражданското общество с добри практики в областта на устойчивата енергия;
- тестване на иновативни инструменти, предоставени от „Избери своето приключение” – каталог за гражданско участие във формирането на местни политики за устойчива енергия.

4.5 Подадени проектни предложения

▪ **MERIT** („Преминаване към екологично преобразуване на промишлените градове”), Програма „Европа за гражданите”
Водещ партньор: ISBEM, Италия

▪ **WISE** („Време за иновации и укрепване на Европа”), Програма „Европа за гражданите”
Водещ партньор: ALDA

▪ **Heri-Net** („Мрежи за наследство”), Програма „Хоризонт 2020”
Водещ партньор: Anglia Ruskin University Higher Education Corporation, Великобритания

▪ **CoDES** („Колективни решения”), Програма „Хоризонт 2020”
Водещ партньор: ALDA

▪ **YouthMetre**, Програма „Еразъм+”
Водещ партньор: Universidad de Zaragoza, Испания

▪ „Общо бъдеще чрез образование за развитие”, регрантова схема на проект LADDER с водещ партньор ALDA
Кандидатстваща организация: PCO „Централна Стара планина”